

УДК 343.827

Н. В. КОЛОМІЄЦЬ

Наталія Володимирівна Коломієць, кандидат юридичних наук, доцент Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАМІНУ НЕВІДБУТОЇ ЧАСТИНИ ПОКАРАННЯ БІЛЬШ М'ЯКИМ ТА ПРАКТИКИ ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ (частина 2)

Дана стаття є продовженням циклу статей, присвячених проблемам застосування заміни невідбутої частини покарання більш м'яким. Попередня стаття присвячена удосконаленню законодавства про заміну невідбутої частини покарання більш м'яким та практики її застосування. З огляду на обсяг матеріалу стаття поділена на дві частини.

Питання кримінально-виконавчого права перебувають постійно у полі зору як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, таких як: В. А. Бадира, І. Г. Богатирьов, О. І. Богатирьова, В. О. Глушков, О. М. Джу́жа, Т. А. Денисова, О. Г. Колб, В. О. Корчинський, О. В. Лисодед, Р. М. Підвисоцький, В. М. Романов, А. Х. Степанюк, В. М. Трубников, С. Я. Фаренюк, С. В. Царюк, Ю. В. Шинкарьов, І. С. Яковець та ін. Проте питання удосконалення заміни невідбутої частини покарання більш м'яким залишаються поза увагою вчених. Заповнити вказану прогалину покликана вказана публікація.

Одним із принципів кримінального права є принцип рівності громадян перед законом. На загально-правовому рівні цей принцип закріплено у ст. 24 Конституції України, яка визначає, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. У кримінальному праві даний принцип проявляється у наступному: особи, які скоїли злочин, рівні перед законом і підлягають відповідальності незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного й соціального походження, майнового стану, місця проживання та інших ознак. Тобто, застосування положень Кримінального кодексу України (далі – КК України) здійснюється до всіх громадян однаково. У цьому контексті актуальною є проблема застосування заміни невідбутої частини покарання більш м'яким щодо осіб, які на момент настання права на заміну досягли пенсійного віку.

Так, вивчаючи судову практику, ми зустрілись з тим, що суди відмовляють у застосуванні ст. 82 КК України, посилаючись на те, що особа досягла пенсійного віку. Наприклад, Справа № 5-283/2007 р. розглянута 28 серпня 2007 р. Бориспільським міськрайонним судом Київської області під головуванням судді С. М. Вознюка. Суд відмовив у задоволенні спільного подання Бориспільської виправної колонії № 119 та спостережної комісії при Бориспільській районній державній адміністрації про заміну невідбутої частини покарання більш м'яким щодо засудженого С. Мотивуючи своє рішення тим, що на момент розгляду подання про заміну невідбутої частини покарання засудженому виповнилось 67 років, що свідчить про досягнення ним пенсійного віку за Законом України «Про пенсійне забезпечення», який визначено для чоловіків згідно зі ст. 12 цього Закону у віці 60 років. Відповідно до ч. 3 ст. 61 КК України обмеження волі не застосовується до неповнолітніх, вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до чотирнадцяти років, а також до осіб, що досягли пенсійного віку, військовослужбовців строкової служби та до інвалідів першої і другої групи¹; аналогічним є рішення Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області². Отже, суд, мотивуючи тим, що КК України забороняє застосування обмеження волі до пенсіонерів, відмовляє у задоволенні засудженому його законних інтересів.

На нашу думку, так правова ситуація обмежує право громадян на застосування передбаченої законом пільги. Це суперечить і ст. 21 Конституції України, яка визначає, що усі люди є вільні й рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними. Вийти з такої правової колізії допоможуть запропоновані нами зміни до ст. 82 КК України щодо послідовності обрання покарання.

За наявності запропонованої нами норми суд міг би замінити невідбуту частину позбавлення волі засудженому С. на арешт або навіть штраф. Адже відповідно до ч. 3 ст. 60 КК України арешт не застосовується

до осіб віком до шістнадцяти років, вагітних жінок та до жінок, які мають дітей віком до семи років. Отже, прямої заборони застосовувати арешт до осіб пенсійного віку КК України не передбачає.

Що стосується застосування у якості більш м'якого покарання штрафу, то необхідно сказати, що така заміна і до цього часу не сприймається багатьма вченими³. У діючому раніше КК УРСР 1960 р. у ст. 32 містилась пряма заборона заміни штрафу на позбавлення волі і позбавлення волі на штраф. Чинне кримінальне законодавство такої заборони не передбачає, а останні зміни до ст. 53 КК України дають право замінювати несплачений штраф на позбавлення волі. Отже, на нашу думку, у певних випадках заміна позбавлення волі на штраф у порядку ст. 82 КК України цілком можлива.

Соціально-економічні і політичні зміни суспільства за останні десятиліття вплинули на перегляд багатьох колишніх, здавалося б непорушних ідеологічних догм, що знайшло віддзеркалення й у кримінальному законі. Хоча штраф і зачіпає істотним чином майнову сферу прав засудженого, проте навряд чи в даному випадку буде доречно апелювати до цього аргументу. Відбуваючи покарання, засуджений втрачить значно більше грошей у вигляді недоотриманого доходу, які він міг би заробити, знаходячись на волі. Цей висновок підтверджується даними ДДУ ПВП за 2009 р. щодо середнього заробітку засудженого на місяць, що становить 285,26 грн, а в деяких регіонах він дорівнює лише 199,82 грн⁴. Протягом останніх двох років сума середнього заробітку засудженого хоч і зросла, проте не досягає і 50 % мінімальної заробітної плати.

У нас немає сумнівів у тому, що судова практика буде переймати іноземний досвід, де заміна позбавлення волі штрафом не заборонялась і не забороняється. Отже, суди будуть вимушені замінювати позбавлення волі на певний строк не лише обмеженням волі, виправними роботами, а й штрафом.

Одна із проблем заміни невідбутої частини покарання більш м'яким – короткі строки покарання. Наприклад, О. С. Міхлін свого часу пропонував встановити мінімальний обов'язковий термін для відбуття покарання – один рік. На його думку, це дасть можливість вивчити дану особу і кваліфіковано вирішити питання про ступінь її виправлення та можливості застосування дострокового звільнення⁵.

На цю проблему звертають увагу і практичні працівники 56 (27,7 %) опитаних осіб віднесли до основних причин, які заважають застосовувати даний інститут більш ефективно, малі терміни перебування засудженого в установі. У зв'язку з тим, що чинний КК України передбачає мінімальний строк обмеження волі та позбавлення волі на певний строк – один рік, виникає певна проблема, яка не дає можливості вивчати особу протягом року. При застосуванні покарання строком на один рік право на отримання пільги наступає за найкращого варіанта через чотири місяці. На наше переконання, за цей час важко або практично неможливо вивчити особу, тому вважаємо за доцільне внести зміни до ст. 82 КК України щодо визначення чіткої мінімальної межі строку, який необхідно відбутися, доповнивши ч. 8 реченням наступного змісту: **«Відбута частина строку покарання не може бути меншою шести місяців»**.

Крім означеної проблеми є й інші, які так або інакше пов'язані зі строками покарання. Аналіз практики застосування ст. 82 КК України показує, що адміністрація виправної колонії досить часто відмовляє у підтриманні клопотань засуджених, мотивуючи тим, що засуджені перебувають у даній колонії короткий термін, менш ніж три місяці. Пояснюють таку відмову тим, що за короткий час неможливо вивчити особу і дати їй належну характеристику. Така позиція адміністрацій колонії певною мірою є слушною, однак трапляються випадки, коли тривалість перебування засудженого у тій або іншій установі залежить від об'єктивних обставин. Розглянемо такий приклад. Засуджений С. залишений відбувати покарання у виді позбавлення волі у СІЗО (строк позбавлення волі – три роки за умисний тяжкий злочин); відбувши 16 місяців у зв'язку з застосуванням до нього заходів безпеки відповідно до ст. 10 КВК України переведений до виправної колонії № 91 для подальшого відбування покарання. По закінченню двох місяців набув права на клопотання про застосування до нього ст. 82 КК України. За весь час відбування покарання стягнень не мав, сумлінно ставився до праці, має три заохочення. За час перебування в ВК № 91 не заохочувався, до дисциплінарної відповідальності не притягувався. Адміністрація колонії відмовляє засудженому С. у винесенні клопотання на розгляд комісії, мотивуючи тим, що не вивчила дану особу.

На нашу думку, в даній ситуації адміністрація колонії позбавила засудженого С. законного права змінити невідбуту частину покарання на більш м'яке, адже його переведення не пов'язане з порушенням режиму утримання або іншими підставами, які вказували б на його негативну поведінку. Переведення засуджених з однієї установи до іншої може відбутись і у разі реорганізації, ліквідації, перепрофілювання установ, що досить часто спостерігається у діяльності кримінально-виконавчої служби. Але ми вважаємо, що це не може бути причиною відмови засудженому в поданні матеріалів до суду.

Питання співвідношення термінів невідбутої частини покарання із більш м'яким (позбавлення волі, обмеження волі, виправні роботи), на наш погляд, є не зовсім вирішеним.

Наприклад, Ю. М. Ткачевський вважав, що обчислення строків при заміні покарання більш м'яким повинно бути, як правило, еквівалентним невідбутій частині покарання, однак по тривалості ці строки можуть бути більшими, рівними або меншими невідбутої частині⁶.

Точка зору про те, що строки замінюваного і заміненого покарання повинні бути рівні, неодноразово знаходила відображення у юридичній літературі^{7,8}. На нашу думку, ця позиція не заснована на законі, однак досить часто знаходить відображення на практиці.

Таке трактування викликає ряд зауважень. Зокрема, дійсно положення ст. 72 КК України застосовуються не лише тоді, коли необхідно провести залік попереднього ув'язнення у строк покарання, а й у випадках, коли необхідно замінити позбавлення волі на обмеження волі, виправні роботи, громадські роботи. Наприклад, при призначенні покарання за декількома вироками, коли слід визначити загальний строк за двома і більше різ-

ними видами покарань. Однак у всіх цих випадках необхідно прирівняти за тяжкістю різні покарання, у чому й полягає призначення перевідних коефіцієнтів. Все це не свідчить про можливість такої аналогії при заміні покарання іншим, більш м'яким, при якій такої рівнозначності не повинно бути. Оскільки, застосовуючи такий метод обрахунку строків, пом'якшення покарання не відбувається, воно залишається рівним замінену. Наприклад, 12 місяців обмеження волі не м'якші, а рівні шести місяцям замінену позбавленню волі.

Практика показує, що розглядаючи подання установ виконання покарань про застосування заміни невідбутої частини позбавлення волі більш м'яким, суди невідбутої частини покарання замінюють на обмеження волі у рівній частині невідбутого строку. Розглянемо такий приклад. Засуджений К. відбуває покарання у виді позбавлення волі за вчинення тяжкого злочину, вчиненого з необережності, строком 4,5 років. Відбувши 1/3 строку покарання (1,5 року мінімально встановлену законом) набув права на застосування заміни невідбутої частини покарання більш м'яким, при цьому своєю поведінкою і ставленням до праці показав, що став на шлях виправлення. Полтавський районний суд застосовує до засудженого К. ст. 82 КК України і заміняє решту три роки позбавлення волі на три роки обмеження волі. Нескладні підрахунки показують, що застосовуючи правила ст. 72 КК України, три роки позбавлення волі дорівнюватимуть шести рокам обмеження волі.

Тобто, якщо погодитись із думкою, що невідбута частина покарання у всіх випадках повинна бути рівною покаранню, яке призначається замість нього, то застосування заміни покарання більш м'яким суттєво обмежиться. Що певною мірою і відчутно на практиці. Особливо, коли це стосується заміни невідбутої частини покарання виправними роботами, адже максимальний строк виправних робіт не може перевищувати два роки, а невідбута частина строку може бути й більшою.

На жаль, у судовій практиці трапляються випадки тлумачення кримінального закону таким способом. Наприклад, як видно з Ухвали Верховного Суду України від 26 вересня 2006 р. щодо касаційного поданням заступника прокурора Львівської області на постанову Дрогобицького міськрайонного суду Львівської області від 9 вересня 2004 року. Зазначеною постановою задоволено подання адміністрації Дрогобицької виправної колонії № 40 УДДУ ПВП та спостережної комісії при Дрогобицькому міськвиконкомі щодо заміни невідбутої частини покарання у виді 2 років 1 місяця і 4 днів позбавлення волі на виправні роботи з відрахуванням в дохід держави 20 % із заробітку та зі звільненням його з-під варті. Розглядаючи дане касаційне подання, судді Верховного Суду України посилаючись на положення ст. 72 КК України вважають, що один день позбавлення волі відповідають трьом дням виправних робіт і, таким чином, Дрогобицький суд замінив засудженому В. невідбутий термін покарання на виправні роботи понад шість років⁹.

В. П. Герасименко також вважає, що застосовувати положення ст. 72 КК України у таких випадках не можна. Аргументуючи свою позицію наступним чином: якщо засудженому замінити невідбуті два з половиною роки позбавлення волі п'ятьма роками обмеження волі, то суворість виду покарання, безсумнівно, зменшиться, але строк не тільки не зменшиться, а й навіть зросте на 2 роки і 6 місяців. Засуджений «як заохочення» буде ще на 2 роки і 6 місяців відірваний від родини, від місця проживання, від звичної та знайомої йому обстановки. Крім того, за таких умов у особи зросте й строк судимості, бо згідно з ч. 1 ст. 90 КК України строки погашення судимості обчислюються з дня відбуття основного і додаткового покарання. Слід враховувати і те, що в ст. 72 КК України прямо зазначено, що передбачені тут еквіваленти різних видів покарання використовуються лише при складанні покарань за сукупністю злочинів і вироків (ч. 1 ст. 72 КК України), а також при зарахуванні попереднього ув'язнення (ч. 5 ст. 72 КК України). Тому при встановленні строку заміняючого покарання необхідно виходити не зі шкали еквівалентів, передбаченої в ст. 72 КК України, а здійснювати заміну виходячи зі співвідношення – день замінюваного покарання за день заміняючого. Винятком із цього правила є лише застосування як заміняючого покарання громадських робіт, бо вони обчислюються не днями (місяцями, роками), а годинами. У зазначеному випадку суд змушений при здійсненні заміни невідбутої частини обмеження або позбавлення волі – громадськими роботами виходити зі шкали еквівалентів, передбаченої у ч. 1 ст. 72 КК¹⁰.

Л. В. Яковлева зазначає: КК встановлює, що більш м'який вид покарання призначається лише в межах, встановлених кримінальним законом для цього виду покарання, навіть якщо невідбута частина позбавлення волі перевищує ці строки¹¹.

Отже, автор допускає, що призначене більш м'яке покарання за строками може бути меншим, ніж невідбута частина покарання. На нашу думку, таке припущення не беззаперечно і може бути легко піддане критиці.

Відповідно до ч. 1 ст. 82 КК України більш м'яке покарання призначається в межах строків, встановлених у Загальній КК України для даного виду покарання, і не повинне перевищувати невідбутого строку покарання, призначеного вироком. Як необхідно розуміти цю правову норму?

Так, В. П. Герасименко вважає: якщо невідбутий строк покарання, яке підлягає заміні більший, ніж максимальний строк, на який може бути призначене більш м'яке покарання, то воно не може бути призначене більше, ніж на цей максимальний строк. Те, що покарання не повинно перевищувати невідбутого строку покарання, призначеного вироком суду, означає, що строк заміняючого покарання має бути або меншим, або дорівнювати невідбутій частині замінюваного покарання. Які-небудь винятки з цих правил не допускаються¹². Задекларована позиція знаходить своє відображення в судовій практиці, що склалась в Україні. Наприклад, відповідно до постанови Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області щодо подання адміністрації ВК № 72 УДД УПВП в Миколаївській області та Спостережної комісії при Вознесенській міській раді Миколаївської області про заміну невідбутої частини покарання більш м'яким засудженому П. відмовлено у застосуванні більш м'якого покарання, посилаючись на те, що згідно зі ст. 57 КК України покарання у виді виправних робіт не може перевищувати двох років, а невідбутий строк покарання у засудженого П. становить 3 роки 2 місяці 7 днів¹³. Та ряд аналогічних судових рішень¹⁴.

Отже, застосовуючи більш м'яке покарання, суд повинен виходити із конкретного строку, який залишився. Тобто, якщо засудженому залишилось відбутися три роки позбавлення волі і він набув права на застосування ст. 82 КК України, суд повинен перейти до більш м'якого покарання у системі покарань, яким є обмеження волі, і замінити на три роки обмеження волі.

У випадках скорочення строку покарання на підставі амністії, помилування або за рішенням суду строк покарання для застосування заміни невідбутої частини покарання обчислюється на загальних підставах. Для більш чіткого правового регулювання вважаємо за необхідне внести зміни до ст. 82 КК України наступного змісту: **«При заміні невідбутої частини покарання більш м'яким щодо засудженого, якому покарання було пом'якшено актом амністії, помилування або за рішенням суду, фактично відбута частина покарання обчислюється виходячи з покарання, встановленого актом амністії, помилування або рішенням суду».**

Одна із гострих проблем кримінальної юстиції – тривалі строки покарання та довічне позбавлення волі. Не вдаючись у проблеми виконання та відбування довічного позбавлення волі, лише звернемо увагу на те, що національне законодавство передбачає можливість помилування таких засуджених (ст. 87 КК України). У зв'язку з цим, на нашу думку, буде доцільно запровадити поетапне пом'якшення режимних обмежень щодо осіб, засуджених до довічного позбавлення волі. Тобто, до таких засуджених може бути застосована заміна невідбутої частини більш м'яким після відбуття не менш як 20 років довічного позбавлення волі за умови позитивної характеристики засудженого.

Більш м'яким покарання у даному випадку може бути обмеження волі, при відбуванні якого засуджений поступово буде адаптуватись і готуватись до життя на волі.

Потребує законодавчого удосконалення й формулювання умов застосування заміни невідбутої частини покарання більш м'яким видом покарання.

Те, у якому виді вона існує в ч. 3 ст. 82 КК України, а саме: «Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким може бути застосована, якщо засуджений став на шлях виправлення», ускладнює застосування даного інституту на практиці. Адже законодавчо закріпленого поняття «став на шлях виправлення» не існує і нічого не говориться про критерії такого виправлення.

Для того, щоб усунути плутанину при застосуванні заміни невідбутої частини покарання більш м'яким, ми пропонуємо умовою застосування даного інституту вказати *«став на шлях виправлення і позитивно характеризується».*

Як вже зазначалося нами у попередніх публікаціях, заміна невідбутої частини покарання більш м'яким видом покарання є елементом прогресивної системи відбування покарання, що дає змогу змінити правове становище засудженого, обсяг та характер карального впливу на нього. Ця система характеризується багатоступеневістю, поступовим переходом від більш суворого покарання до більш м'якого і навпаки.

Отже, якщо заміна є елементом прогресивної системи, то, на нашу думку, вона має застосовуватись перед умовно-достроковим звільненням. Засуджений повинен подаватись до умовно-дострокового звільнення в основному лише після того, як до нього була застосована заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Таким чином, буде забезпечуватись досягнення цілей прогресивної системи.

На основі викладеного матеріалу можна стверджувати, що існуюча законодавча регламентація заміни невідбутої частини покарання більш м'яким видом покарання не відповідає вимогам, які до неї пред'являються, та потребує удосконалення. Ми вважаємо, що запропоновані нами варіанти усунення вказаних недоліків допоможуть більш успішно застосовувати даний правовий інститут. Такої думки дотримуються й опитані нами практичні працівники. Так, на питання, чи потребує подальшого удосконалення норма застосування заміни невідбутої частини покарання більш м'яким відповіді наступним чином: так, потребує – 176 (87,1 %); ні, не потребує – 14 (6,9 %); 12 (5,9 %) опитаних були не готові дати відповідь. Майже аналогічні відповіді отримано на запитання, чи потребують норми КК та КВК України щодо застосування заміни невідбутої частини покарання у додатковому доктринальному й законодавчому тлумаченні: так, потребують – 146 (72,3 %); не потребують – 18 (8,9 %); не готові дати відповідь – 38 (18,8 %). Це ще раз підтверджує актуальність і необхідність проведеного дослідження.

¹ Постанова Бориспільського міськрайонного суду Київської області від 28 серпня 2008 р. (справа №5-283/2007 р.).

² Постанова Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області від 21 лютого 2008 р. (справа №5-21/2008 р.).

³ Курс уголовного права : в 5 т. – М. : Зерцало, 2002. – Т. 2. Общая часть. Учение о наказании. – С. 259.

⁴ Матеріали засідання колегії Державного департаменту України з питань виконання покарань від 26–27 жовтня 2009 р. № 12КД. – К. : ДДУПВП, 2009. – С. 5.

⁵ Михлин А. С. Некоторые правовые проблемы досрочного освобождения от отбывания наказания / А. С. Михлин // Труды ВНИИ МВД СССР. – М., 1976. – № 40. – С. 80.

⁶ Ткачевский Ю. М. Замена неотбытой части наказания более мягким наказанием / Ю. М. Ткачевский // Вестник Моск. ун-та. Право., 1966. – № 1. – С. 5.

⁷ Утевский Б. С. Досрочное и условно-досрочное освобождение / Б. С. Утевский. – М., 1958 – С. 69–72.

⁸ Наташев А. Рецензия на книгу Ю. М. Ткачевского «Досрочное освобождение» / Б. С. Наташев // Соц. Законность. – 1961. – № 7. – С. 95–97.

⁹ Ухвала Колегія суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 26 вересня 2006 р.

¹⁰ Герасименко В. П. Заміна покарання більш м'яким при його відбуванні за кримінальним правом України : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 / В. П. Герасименко. – Х., 2007. – С. 158–159.

¹¹ Яковлева Л. В. Институт освобождения от наказания в российском праве : дисс. ... д-ра юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право» / Л. В. Яковлева. – М., 2003. – С. 155.

¹² Герасименко В. П. Вказана праця. – С. 159.

¹³ Постанова Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області від 20 липня 2009 р. (№ 5-100/2009 р.).

¹⁴ Постанова Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області від 27 травня 2008 р. (№ 5-98/2008 р.); Постанова Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області від 8 вересня 2009 р. (№ 5-127/2009 р.); Постанова Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області від 8 вересня 2009 р. (№ 5-125/2009 р.).

Резюме

Коломієць Н. В. Удосконалення законодавства про заміну невідбутої частини покарання більш м'яким та практики її застосування (частина 2).

Стаття є продовженням циклу публікацій, присвячених вивченню проблем застосування заміни невідбутої частини покарання більш м'яким. У статті проаналізовано ряд законодавчих прогалин інституту заміни невідбутої частини покарання більш м'яким та практики її застосування. Запропоновано зміни до Кримінального кодексу України (ст. 82), запровадження яких допоможе уникнути правових колізій при застосуванні заміни невідбутої частини покарання більш м'яким у випадках скорочення строку покарання на підставі амністії, помилування або за рішенням суду. У такому разі строк покарання для застосування заміни невідбутої частини покарання має обчислюватись на загальних підставах. Констатовано, що існуючий законодавчий порядок заміни невідбутої частини покарання більш м'яким видом покарання не відповідає вимогам, які до неї пред'являються, і потребує удосконалення.

Ключові слова: заміна невідбутої частини покарання більш м'яким, засуджені, покарання, виправлення, заохочення.

Резюме

Коломієць Н. В. Совершенствование законодательства о замене неотбытой части наказания более мягким и практики ее применения (часть 2).

Статья является продолжением цикла публикаций, посвященных изучению проблем применения замены неотбытой части наказания более мягким. В статье проанализирован ряд законодательных пробелов института замены неотбытой части наказания более мягким и практики ее применения. Предложены изменения в Уголовный кодекс Украины (ст. 82), внедрение которых позволит избежать правовых коллизий при применении замены неотбытой части наказания более мягким в случаях сокращения срока наказания на основании амнистии, помилования или по решению суда. В таких случаях срок наказания для применения замены неотбытой части наказания должен исчисляться на общих основаниях. Автор констатирует, что существующий законодательный порядок замены неотбытой части наказания более мягким видом наказания не соответствует требованиям, которые к ней предъявляются, и требует усовершенствования.

Ключевые слова: замена неотбытой части наказания более мягким, осужденные, наказание, исправление, поощрения.

Summary

Kolomyec N. Improvement and use of the legislation on the replacement of the unserved part of punishment by more lenient (part 2).

The paper is a part of the series of publications devoted to the study of application problems of replacement of the unserved part of punishment by more lenient. This paper examines a number of legislative omissions of the Institute of replacement of the unserved part of punishment by more lenient. Proposals to the Criminal Code of Ukraine (Art. 82), the implementation of which will prevent conflicts of law in applying of replacement of the unserved part of punishment by more lenient in cases of a reduced sentence under an amnesty, pardon or court order. In such cases, the term for the use of replacement of the unserved part of punishment should be calculated on a common basis. The existing legislative procedure for replacement of the unserved part of punishment by more lenient does not meet the requirements imposed on it and needs to be improved.

Key words: replacement of the unserved part of punishment by more lenient, sentenced, punishment, correction, encouragement.

УДК 343.2.01

Є. О. ПИСЬМЕНСЬКИЙ

Євген Олександрович Письменський, кандидат юридичних наук, доцент, начальник кафедри Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка

РЕАЛІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ШЛЯХОМ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ТА ДЕКРИМІНАЛІЗАЦІЇ: АНАЛІЗ ПОТОЧНИХ ЗАКОНОДАВЧИХ ІНІЦІАТИВ

Політика у сфері протидії злочинності на сучасному етапі розвитку нашої держави зазнає регулярних змін, що зумовлюється стрімкою трансформацією суспільних відносин, супроводжуваною загостренням соціальних, економічних і політичних проблем. Кримінально-правова політика, будучи складовою загальної політики у зазначеній сфері, реалізується шляхом застосування комплексу взаємопов'язаних методів. Від того, наскільки виваженою, узгодженою з правовими принципами та безпомилковою є кримінально-правова політика безпосередньо залежить ефективність протидії злочинності.